

Østre Toten kommune

Sakspapir

Saksgang – styrer, råd og utvalg:		
	Møtedato:	Saksnummer:
Kultur, bygde- og næringsutvalget	02.09.2014	039/14
Formannskapet	03.09.2014	079/14
Kommunestyret	18.09.2014	069/14

Avgjøres av: Kommunestyret	Journal-ID: 14/13492
Saksbehandler: Kari Kveine	Arkiv: C58

ENDRING I LOV OM STADNAVN. HØRINGSFORSLAG.

Vedlegg:

Nr:	Tittel:
16.06.2014	Høring - forslag til endringer i stedsnavnloven - høringsfrist 02.09.2014 13:10:22
25.07.2014	Gjeldande Lov om stadnamn
25.07.2014	Utkast til endra Lov om stadnamn
27.03.2007	Oversendelse av klager om stedsnavn i Østre Toten kommune

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Nr.:		Dokumentdato:	Avsender/mottaker:	Tittel:
09/3127	I	30.03.2009	Kultur-og Kirkedepartementet	Forslag til endring i forskrift om skrivemåten av stedsnavn - høringsfrist 01.07.2009
09/6020	U	19.06.2009	Det Kongelige Kultur-og Kirkedepartement	Svar på høringsbrev fra Østre Toten kommune - Forslag til endring i forskrift 2007-06-01 nr. 592 om

Saksopplysninger:

Kommunen har mottatt et høringsbrev fra Kulturdepartementet med forslag til endring i Lov om stadnavn.

Departementet foreslår å endre loven slik at eierne av et gardsbruk får rett til å bestemme skrivemåten på bruksnavnet, også når det er identisk med nedarvet gardsnavn.

Departementet foreslår i tillegg flere språklige og innholdsmessige endringer i loven slik at den skal bli lettere å forstå og tydeligere på hva det er med stadnavn som har krav på vern. Framlegg til endring er så omfattende at det foreslås en ny lov. Høringsfrist er satt til 2.september.

Hovedframlegg til lovendring

- Definisjoner, struktur og språk er gjort enklere og mer forståelig.
- Navn på gardsbruk eller eiendom under et gardsnummer skal få den skrivemåten grunnleier eller fester ønsker, så lenge han kan dokumentere at skrivemåten har vært i offentlig bruk. Det skal ikke stilles strenge krav til dokumentasjon.
- Skrivemåten av navnet grunneier eller fester ønsker, skal kunne vedtas uten lokal høring.
- Grunneier eller fester skal straks få tilsendt språkfaglig tilråding, slik at han får direkte innsyn i momentene som har kommet fram i høringsrunden, og som kan styrke eller endre oppfatninga hans.

Framlegget til lovendring styrker kontrollen som eier eller fester har over bruksnavna. Samtidig er formålet med lovendringa å tydeliggjøre språklig og juridisk

- 1) hva kulturminneverdien i stadnavn er, og
- 2) hvilke navn som fremdeles skal følge offisiell rettskriving, t.d gardsnavn og navn i andre sekundære funksjonen enn bruksnavn (f.eks navn på veier og barnehager).

Stadnavn er immaterielle (ikke håndfaste) kulturminner som gir opplysninger om naturforhold, kulturhistorie, liv og virke. Det er meningsinnholdet i stadnavna som er bindeleddet mellom fortid og nåtid, og som gjør denne delen av kulturarven tilgjengelig for oss. Formålet med stadnavnlova er å gi stadnavn vern. Virkemidlet er å fastsette en skrivemåte som ikke i utgangspunktet forvansker eller tilslører meningsinnholdet. Derfor er denne delen av den språklige kulturarven underlagt offisiell normering med utgangspunkt i språkvitenskaplig og navnefaglig kompetanse.

Definisjoner

I gjeldende lov er stadnavn definert som ”navn på geografiske punkt, linjer og område som kan kartfestes”.

Misoppfatninger om hva som etter loven er en "stad" og et "stadnavn", er opphav til misnøye og usikkerhet i lokalsamfunnet om hvilke typer navn som skal ha en skrivemåte etter stadnavnlova.

Departementet mener at den eksisterende definisjonen av "stadnavn" i dag er for abstrakt og foreslår en helt ny definisjon.

Forslag til endring i paragraf 2 a):

Stadnavn: Navn på terrengformasjoner (f.eks fjell og vann), kulturformasjoner (f.eks garder, veger og bruker), administrative områder (f.eks kommuner og sogn) og institusjoner (f.eks bygninger)

Forståelsen av termene "gardsnavn" og "bruksnavn" går over hverandre i dagligtalen, men i legaldefinisjonen er det et tydelig skille. Et gardsnavn er etter loven ikke navnet på en enkelteiendom, det er det bruksnavn som er.

Usikkerhet rundt termene har komplisert forståelsen og tolkningen av gjeldene lov. Termene er vurdert skiftet ut med termer som kan formidle skillet mellom gardsnavn og bruksnavn bedre, men departementet har kommet fram til at det er bedre å tydeliggjøre selve definisjonen av termene.

Derfor er framlegg til lovendring at definisjonen av bruksnavn blir endret slik at ordet gardsbruk kommer inn i definisjonen i ny paragraf 2, bokstav c).

Gardsbruk ligger tett på det en grunneier vil kalle eiendommen sin, og det er navnet på gardsbruket han får større råderett over etter framlegg til lovendring, ikke gardsnavnet (navnet på et gardsområde som dekker flere bruksnummer). Bruksnavn vil etter framlegg til lovendring være definert som "navn på gardsbruk eller eiendom med ett eller flere festenummer under et gardsnummer til navn på gardsbruk eller eiendom.

Generelt kan man si at terrengformasjoner, gamle kulturformasjoner og gamle administrative områder ofte har et nedarvet stedsnavn. En av hensiktene med loven er å hindre at gamle stadnavn blir byttet ut i uttregsmål når f.eks nye kulturformasjoner eller administrative områder oppstår, jfr. paragraf 3, andre ledd. Det er en viktig videreføring (vern) av stedsnavn når nye f.eks kulturformasjoner oppstår og gammelt terreng forsvinn. Tilbake har vi kanskje bare det ikke-håndfaste kulturminnet som forteller noe om stedet, f.eks om en gard som en gang var. Derfor er også hovedregelen for fastsetting av skrivemåte i paragraf 4 at det er skrivemåten av navnet på den lokaliteten et navn opprinnelig ble brukt om, som skal være retningsgivende for skrivemåten av andre navn i området rundt.

Departementet har vurdert at fagtermen primærfunksjon bør få en definisjon i lovteksten. De foreslår å bruke definisjonen som allerede er i bruk i forskrift om skrivemåten for stadnavn, punkt 1: " den lokaliteten ett navn opprinnelig ble brukt om".

Departementet mener definisjonen av lokal talemålsform i paragraf 2 første ledd bør erstattes med en definisjon av nedarvet lokal uttale og at den bør være den samme som i gjeldende forskrift: " den uttalen som er overlevert fra tidligere generasjoner, som har vært vanlig på stedet, og som fremdeles er i levende bruk" Dette er en oppfølging av det som ble vedtatt ved forrige endring av lova. Når skrivemåte skal fastsettes skal dette være innenfor rettskrivinga.

Økonomiske og administrative kostnader

Det er ikke lagt opp til endring i vedtaksmyndighet.

Statens Kartverk skal fortsatt være vedtaksorgan i saker som gjelder bruksnavn, men ønsker grunneier har til skrivemåte skal etterkommes, så lenge eier eller fester kan dokumentere at skrivemåten har vært i offentlig bruk.

Kommunene vil få en tilleggsoppgave med å sende den språkfaglige tilrådinga for bruksnavn direkte til eier eller fester. Det er grunn til å tro at det totalt sett vil bli mindre arbeid for kommunene i hver enkelt sak om bruksnavn.

Etter departementets sitt syn vil ikke forslag til ny lov innebære nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser for staten eller kommunene.

Vurdering:

En viktig regel til nå har vært at et bruksnavn som er identisk med navnet til garden bruket ligger under, skal skrives som gardsnavnet det er utleid av. Målet med framlegget til lovrevisjon er å oppheve denne regelen og å overføre det avgjørende ordet i saker som gjelder skrivemåten på bruksnavn fra Statens kartverk til eier eller fester.

Dette er i tråd med tidligere kommunale vedtak og høringsuttalelser i saken: Formannskapet i Østre Toten kommune har drøftet forslaget til endring i forskrift 2007-06-01 nr. 592 om skrivemåten av stedsnavn og gitt ordføreren fullmakt til å avgi følgende høringsuttalelse:

Endringen av klagenemndas sammensetning bør avvendes og sees i sammenheng med lovendringsforslaget i Stedsnavnloven som er bebudet senere. Ingen saker om endring av gårdsnavn vil bli behandlet før Stedsnavnloven er endret.

I brev til Statens Kartverk, av 27.03.2007, Oversendelse av klager om stedsnavn i Østre Toten kommune, skriver Ordføreren:

” Kommunen ber om at det syn grunneierene har i saken tillegges vesentlig vekt. Grunneierne er de som best er i stand til å vurdere lovens ulike formål og se disse i en historisk og praktisk sammenheng. I de tilfeller der grunneierne har ulikt syn på skrivemåten på samme navn, må det ut i fra dette åpnes for at to ulike skrivemåter kan gjøres gjeldene, slik lovens § 4 gir anledning til.

Ut over dette forventer kommunen at klagen fra grunneierne tas til følge”

Som ordfører ber jeg om at kommunestyrets uttalelse blir tillagt avgjørende betydning. Hvis Statens kartverk, mot formodning likevel ikke velger å legge avgjørende vekt på kommunens uttalelse i saken, ber kommunen om at navnesaken trekkes.

Rådmannens forslag til vedtak:

Østre Toten kommune støtter forslag til endringer i Lov om stadnamn,

02.09.2014 Kultur, bygde- og næringsutvalget

Behandling i møte:

Avstemning:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KBN-039/14 Vedtak:

Østre Toten kommune støtter forslag til endringer i Lov om stadnamn,

03.09.2014 Formannskapet**Behandling i møte:**Avstemning:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

FSK-079/14 Vedtak:

Østre Toten kommune støtter forslag til endringer i Lov om stadnamn,

18.09.2014 Kommunestyret**Behandling i møte:**Avstemning:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KST-069/14 Vedtak:

Østre Toten kommune støtter forslag til endringer i Lov om stadnamn,